

20. marts 2013

Høringsnotat vedrørende udkast til forslag til lov om Danpilot

Indledning

Formålet med lovforslaget er at omdanne det statslige lodsvesen til den selvstændige offentlige virksomhed DanPilot, hvilket vil danne grundlaget for en mere effektiv varetagelse af lodsopgaver i danske farvande og samtidig skabe klare rammer for lodsvesnets virke. Der foretages i tilknytning hertil enkelte mindre tilpasninger af lodsloven.

Forslaget er sendt i høring den 6. februar 2013 med høringsfrist den 5. marts 2013 hos i alt 46 myndigheder, organisationer m.v. Der er modtaget hørings svar fra 13 af de 46 hørte myndigheder, organisationer m.v. 8 af de hørte parter har bemærkninger til udkastet til lovforslag. De væsentligste bemærkninger gennemgås og kommenteres nedenfor.

Rigsrevisionen har haft bemærkninger af mere teknisk karakter, som har givet anledning til mindre justeringer i lovforslaget. Den lovtekniske gennemgang i Justitsministeriet har desuden givet anledning til redaktionelle ændringer og præciseringer i lovteksten og bemærkningerne. Disse tilpasninger ændrer ikke lovforslagets materielle indhold og beskrives derfor ikke nærmere i dette notat.

2. Generelle bemærkninger

Høringen tegner overordnet et billede af, at organisationerne er positive over for lovforslaget.

Danske Havne, Søfartens Ledere og rederiforeningerne ser positivt på omdannelsen af det statslige lodsvesen til en selvstændig offentlig virksomhed. Også Danmarks Skibsmæglerforening støtter lovforslaget.

3. Bemærkninger til konkrete emner

Høringssvarene er kommenteret med udgangspunkt i følgende opdeling:

- 3.1. DanPilots opgaver og muligheden for at oprette datterselskaber mv.
- 3.2. Forsyningspligten
- 3.3. Bestyrelsen og virksomhedsmøder i DanPilot
- 3.4. Konkurrence, effektivisering og lodstakster
- 3.5. Lodsernes arbejdsvilkår og overenskomst samt nationalitetskrav
- 3.6. Lodsning ved Grønland

3.1. DanPilots opgaver og muligheden for at oprette datterselskaber mv.

Danske Havne finder det positivt, at DanPilot får adgang til at oprette datterselskaber, erhverve ejerandele i andre virksomheder og indgå samarbejdsaftaler både i Danmark og udlandet, så længe det finder sted inden for formålet at foretage lodsninger så effektivt og billigt som mulig i Danmark. Det gælder også for de ydelser, det statslige lodsvesen yder i forlængelse af egen virksomhed under nuværende lovgivning.

Danske Havne foreslår desuden, at det indskrives i lovforslaget, at der kan etableres formaliserede samarbejder med havnene for at styrke og effektivisere lodsområdet.

Rederiforeningerne anfører, at det er uklart, hvad der forstås ved supplerende virksomhed, og mener, at lovforslaget ikke sikrer markedsgennemsigtighed og imødegår risikoen for konkurrenceforvridning. Rederiforeningerne foreslår derfor, at DanPilots mulighed for at oprette datterselskaber, erhverve ejerandele i andre virksomheder og indgå samarbejdsaftaler først sættes i kraft efter en liberalisering af gennemsejlingslodsningerne, alternativt at erhvervs- og vækstministeren efter ansøgning skal godkende oprettelsen af sådanne aktiviteter.

Kommentar

Der åbnes med lovforslaget ikke op for, at DanPilot kan varetage andre eller flere opgaver end det nuværende statslige lodsvæsen. DanPilot har dermed det samme formål og kan varetage de samme opgaver som det statslige lodsvæsen.

Det følger af § 2, stk. 1, i lovforslaget, at DanPilots formål er at foretage lodsninger som reguleret i lodsloven. DanPilot kan i tilknytning til udførelsen af lodsninger vælge at levere ydelser som nævnt i lodslovens § 20. DanPilot kan således mod betaling videresende modtagne lodsbestillinger, der er adresseret til private lodserier, samt transportere private lodser til og fra skibe.

DanPilots adgang til at oprette datterselskaber, erhverve ejerandele i andre virksomheder og indtræde i forpligtende samarbejder efter den foreslåede § 2, stk. 2, indebærer ikke en adgang til at påtage sig andre opgaver end dem, som det statslige lodsvæsen hidtil har kunnet udføre, jf. dog nedenfor om lodsninger ved Grønland. DanPilots mulighed for at indgå samarbejdsaftaler giver fx DanPilot mulighed for at indgå i et samarbejde med relevante havne. Erhvervs- og vækstministeren kan i vedtægterne for DanPilot fastsætte nærmere retningslinjer for virksomhedens udøvelse, herunder om hvilke dispositioner, der skal forelægges ministeren til godkendelse. Det er nu tydeliggjort i lovbemærkningerne, at DanPilot med lovforslaget ikke gives opgaver udover dem, som det statslige lodsvæsen hidtil har kunnet varetage.

Det bemærkes desuden, at de selvstændige offentlige virksomheder Naviair og DSB har tilsvarende muligheder for at oprette datterselskaber, erhverve ejerandele i andre virksomheder og indgå samarbejdsaftaler og lign. i Danmark og i udlandet i forbindelse med udøvelsen af deres virksomhed.

Der er ikke fundet anledning til derudover at ændre på lovforslaget.

3.2. Forsyningspligten

Udenrigsministeriet lægger vægt på, at Danmark lever op til sine internationale forpligtelser, herunder særlig København-Traktaten af 1857 om Sund- og Belt-toldens Afløsning og forpligtelsen heri til at stille lodser til rådighed på nærmere angivne vilkår.

Danske Havne finder det vigtigt, at der med omdannelsen ikke ændres på DanPilot's forpligtelse til at sikre adgangen til lods.

Kommentar

Lovforslaget indebærer, at DanPilot skal overtage det statslige lodsvæsens eksisterende opgaver efter lodsloven, og det kan bekræftes, at DanPilot fuldt ud vil overtage den forsyningspligt, som i dag påhviler det statslige lodsvæsen.

Det vurderes, at der ikke er behov for, at lovforslaget præciseres yderligere på dette punkt.

3.3. Bestyrelsen og virksomhedsmøder i DanPilot

Det grønlandske selvstyre opfordrer i lyset af den forventede kommende lodspligt i grønlandske farvande, til, at selvstyret som minimum får indflydelse på udpegelsen af mindst en af bestyrelsesmedlemmerne i DanPilot. Såfremt dette ikke bliver imødekommet frygter selvstyret, at der ikke vil ske den inddragelse af grønlandske myndigheder og institutioner, som er nødvendig for at sikre, at DanPilot får opbygget en lodskapacitet, der er tilpasset grønlandske forhold.

Selvstyret anfører desuden, at hensynet til grønlandske forhold bør afspejles i vedtægterne for DanPilot.

Selvstyret forventer endvidere, at selvstyret får mulighed for at deltage i virksomheds- og orienteringsmøderne i DanPilot, samt at Nautisk Udvalg under selvstyret vil få tilsendt yderligere information om DanPilot.

Kommentar

Det fremgår af lovforslaget, at erhvervs- og vækstministeren som ene-ejer af DanPilot vil blive sidestillet med en eneaktionær og vil som følge heraf udøve de beføjelser, der normalt varetages af generalforsamlingen i et aktieselskab. Det vil primært ske på et årligt virksomhedsmøde, hvor regnskabet for det foregående år vil blive godkendt, og bestyrelsen udpeges. Ud over virksomhedsmødet er det hensigten, at ministeren skal afholde 1-2 årlige orienteringsmøder med virksomheden, typisk repræsenteret ved bestyrelsens formand, næstformand og den administrerende direktør samt eventuelt andre fra bestyrelsen, direktionen, revisor eller øvrige personer. På orienteringsmøderne orienteres ministeren om det statslige lodsvæsens status og udvikling, halvårsrapporten samt øvrige væsentlige forhold. Vedtægterne fastlægger nærmere bestemmelser om møderne. Det vurderes alene hensigtsmæssigt, at virksomhedens ledelse, revisor samt ministeren og repræsentanter for ministeren deltager på virksomheds- og orienteringsmøderne.

Det fremgår desuden af lovforslaget, at DanPilot skal ledes af en bestyrelse med erhvervsøkonomiske og administrative kompetencer. Erhvervs- og vækstministeren udpeger 4-5 bestyrelsesmedlemmer, herunder formand og næstformand, og de øvrige bestyrelsesmedlemmer udpeges af medarbejderne. Det vurderes ikke, at andre myndigheder eller organisationer skal deltage i udpegelsen af bestyrelsesmedlemmer.

Det fremgår endvidere af lovforslaget, at erhvervs- og vækstministeren vil fastsætte det statslige lodsvæsens vedtægter. Vedtægterne skal indeholde nærmere retningslinjer for virksomhedens udøvelse. Vedtægterne vil overordnet set blive fastlagt efter principperne i selskabslovens §§ 28-29 vedrørende vedtægters krav for kapitalselskaber og de særlige krav, der gælder for statslige aktieselskaber. Vedtægterne vil blandt andet indeholde bestemmelser om investeringer og andre dispositioner, der skal forelægges erhvervs- og vækstministeren til godkendelse på et virksomhedsmøde eller til orientering på et orienteringsmøde, ligesom det vil blive fastslået, at bestyrelsens formand og næstformand er forpligtet til at orientere erhvervs- og vækstministeren om sager af væsentlig betydning for virksomheden. Vedtægterne skal anmeldes til Erhvervsstyrelsen, og vil blive offentligt tilgængelige. Det vurderes på den baggrund ikke, at vedtægterne vil være det rette sted at regulere grønlandske forhold.

Ministeren vil, som led i varetagelsen af sit ejerskab af virksomheden, inddrage hensynet til grønlandske forhold, og dette vil ske efter drøftelser med selvstyret.

Det vurderes derfor ikke, at lovforslaget bør ændres på disse punkter.

3.4. Konkurrence, effektivisering og lodstakster

Danmarks Skibsmæglerforening lægger vægt på, at der arbejdes for regelforenkling og effektiviseringer, dels med det formål at forbedre sejladsikkerheden og beskyttelsen af miljøet, men også for at forbedre effektivitet og konkurrencedygtighed, og finder det vigtigt, at omkostningerne ved lodning begrænses mest muligt, så flest muligt benytter lods, også når der ikke er lodspligt.

Danmarks Skibsmæglerforening mener i den forbindelse, at det er vigtigt, at der sikres gennemskuelige, fair og rimelige rammer, hvis lovforslaget på sigt skal have positive konsekvenser for konkurrencen imellem private og offentlige lodsninger. Man peger i denne forbindelse på, at størrelsen på det statslige kapitalindskud i forbindelse med omdannelsen af lodsvæsenet ikke fremgår af lovforslaget, og at det ikke er tydeligt, om det statslige lodsvæsens lån på oprindeligt kr. 127 mio. kr. overtages af den nye selvstændige virksomhed.

Søfartens Ledere advarer imod at der fokuseres for stærkt på økonomi og billigere priser, idet dette ikke harmonerer med at beskytte miljøet bedst muligt. Søfartens Ledere peger på, at der er igangsat tiltag, der reducerer lodsernes kompetencer og derigennem kan kompromittere miljøet. Søfartens Ledere nævner som eksempler herpå det statslige lodsvæsens reduktion i uddannelse og kompetenceudvikling og reduktion i antallet af lodsninger, den enkelte lods skal have foretaget for at opretholde sit certifikat.

Rederiforeningerne mener, at konkurrencedygtighed og markedslignende vilkår for DanPilot forudsætter konkurrenceudsættelse af gennemsejlingslodsningerne, som DanPilot har eneret på. Man finder det misvisende at der tales om at DanPilot skal kunne drive sin virksomhed på markedslignende vilkår og fokusere på konkurrencedygtighed, når ¾ af DanPilots omsætning kommer fra monopolet på gennemsejlingslodsningerne. Rederiforeningerne havde gerne set, at der inden omdannelsen af DanPilot var blevet foretaget en liberalisering af gennemsejlingslodsningerne, f.eks. ved en forsøgsordning, hvor et nærmere afgrænset antal af gennemsejlingslodsningerne blev konkurrenceudsat.

Rederiforeningerne anfører også, at det er uklart, hvad der forstås ved de public service kontrakter, som er omtalt i lovbemærkningerne.

Endeligt bemærker rederiforeningerne, at der med det kapitalindskud, som staten vil foretage i forbindelse med omdannelsen må kunne ske en væsentlig taksreduktion umiddelbart efter omdannelsen, hvilket vil være til gavn for erhvervslivet.

Rigsrevisionen nævner at det statslige lodsvæsens egenkapital ultimo 2011 var negativ med ca. 43 mio. kr., og bemærker, at man forudsætter, at etableringen af DanPilot sker med det fornødne kapitalgrundlag med fortsat forsvarlig økonomisk drift for øje samt til nødvendige investeringer bl.a. i lods fartøjer mv. Endvidere bør der være et hensigtsmæssigt forhold imellem egenkapital og fremmedkapital.

Rigsrevisionen foreslår desuden at lovforslagets § 8, stk. 4, udgår, da den er overflødig sammenholdt med lovforslagets § 8, stk. 3.

Kommentar

Lovforslaget ændrer ikke de krav, som stilles til lodsernes kompetencer, efteruddannelse mv. Lovforslaget ændrer desuden ikke den gældende konkurrenceudsættelse på lodsområdet.

Omdannelsen af det statslige lodsvæsen til en selvstændig offentlig virksomhed udgør første skridt i den planlagte effektivisering af lodsvæsenet. Næste skridt er den analyse af lodsmarkedet, som regeringen har iværksat som led i regeringens konkurrenceudspil fra oktober 2012. Analysen vil bl.a. se på, hvordan der kan skabes øget konkurrence på lodsområdet og derigennem et mere effektivt lodsmarked med skarpere priser, så det bliver mere attraktivt at anvende lodser, under hensyntagen til sejlads- og forsyningsikkerheden. I analysen vil bl.a. indgå de erfaringer med konkurrenceudsættelse af regionallodsninger, der er opnået siden 2006. Som led i analysen undersøges, om de eksisterende rammer for konkurrenceudsættelse af regionallodsninger skal justeres, og om der kan ske yderligere konkurrenceudsættelse med bibeholdelse af eksisterende stordriftsfordele på gennemsejlingsområdet.

Analysen forventes færdig i 2013, og det er hensigten, at analysen skal danne grundlag for en revision af lodsloven i folketingsåret 2013/2014. Det statslige kapitalindskud, som er omtalt i lovbemærkningerne er nødvendigt som følge af,

at det statslige lodsvæsen havde et betydeligt underskud i en årrække, da der var oparbejdet en betydelig gæld og en negativ egenkapital. Den selvstændige offentlige virksomhed overtager ved omdannelsen det statslige lodsvæsens hidtidige virksomhed med tilhørende aktiver og passiver, herunder det statslige lodsvæsens gæld til et privat pengeinstitut, der er stiftet med hjemmel i akt. 20 af 5. november 2009. Gælden udgjorde 66,4 mio. kr. pr. 31. juli 2012.

Forslaget til åbningsbalance for den selvstændige offentlige virksomhed – og dermed den endelige fastlæggelse af størrelsen på det statslige kapitalindskud – vil først kunne opgøres endeligt, når det statslige lodsvæsen har opgjort resultatet for 2012. Folketingets Finansudvalg vil blive forelagt aktstykket vedr. de samlede statsfinansielle konsekvenser, herunder størrelsen på det statslige kapitalindskud, inden lovens ikrafttræden. Yderligere oplysninger om det statslige lodsvæsens økonomi kan findes i virksomhedens årsrapport, der findes som bilag til Farvandsvæsenets årsrapport for 2011 på www.fmn.dk/videnom/Pages/aarsrapport.aspx.

Som led i etableringen af den selvstændige offentlige virksomhed, DanPilot, skal DanPilot indgå såkaldte public service kontrakter med Erhvervs- og Vækstministeriet om opretholdelsen af forsyningspligten. Dermed vil der ske en kontraktmæssig regulering af DanPilots finansiering af regional-lodsninger, der ikke er økonomisk rentable, eksempelvis lodsnings i havne med få skibsanløb om året, hvor DanPilot vil have omkostninger forbundet med at opretholde det beredskab i form af certificerede lodser, materiel mv., som er nødvendigt for at opfylde forsyningspligten. Lignende ordninger kendes fra post- og jernbaneområdet.

Det vurderes ikke, at omdannelsen af lodsvæsenet til en selvstændig offentlig virksomhed i sig selv giver tilstrækkeligt grundlag for omfattende takstnedsættelser. Men lovforslaget vil, som det er anført i lovbemærkningerne, på sigt kunne bidrage til at nedsætte lodstaksterne. Såfremt der i forbindelse med omdannelsen blev gennemført en omfattende takstnedsættelse, ville det indebære risiko for, at DanPilot kom til at savne det fornødne kapitalgrundlag.

Det vurderes, at Rigsrevisionens bemærkning i relation til lovforslagets § 8, stk. 4 og 5, er relevant. Lovforslaget er derfor justeret, så § 8, stk. 4, udgår, og § 8, stk. 5, ændres til stk. 4.

Det vurderes, at høringssvarene ikke bør give anledning til, at lovforslaget ændres yderligere på disse punkter.

3.5. Lodsernes arbejdsvilkår og overenskomst samt nationalitetskrav

Søfartens Ledere finder at det er uheldigt at det i lovforslaget er anført, at baggrunden for det statslige lodsvæsens underskud i årene 2006 -2009 især var, at lodserne overgik til overenskomstansættelse, hvilket medførte betydelige omkostninger for det statslige lodsvæsen. Søfartens Ledere peger på en række andre forhold, som foreningen mener har haft væsentlig betydning for underskudet.

Søfartens Ledere anfører desuden, at der bør præciseres, hvem der har forhandlingsretten for DanPilot i forbindelse med overenskomstforhandlinger.

Søfartens Ledere bemærker, at det er vigtigt, at omdannelsen af lodsvæsenet ikke får u hensigtsmæssige konsekvenser i form af mindre fokus på lodsernes arbejdsmiljø og hviletid, idet det kan have konsekvenser for sejladsikkerheden og beskyttelsen af havmiljøet.

Søfartens Ledere finder det endvidere vigtigt at opretholde et vist nationalitetskrav til lodser, der foretager lodsning i danske farvande, så lodserne kan kommunikere på dansk med danske myndigheder, færger og mindre danske skibe.

Kommentar

Andre forhold end lodsoverenskomsten kan have spillet ind i forhold til det statslige lodsvæsens oparbejdelse af underskuddet. Dette fremgår nu af lovbetragtningerne.

Ved omdannelsen til en selvstændig offentlig virksomhed fortsætter medarbejdernes ansættelsesforhold med bevarelse af de for dem gældende rettigheder og pligter. Overenskomsten for det statslige lodsvæsen og den særlige hviletidsaftale for de statsansatte lodser, der er indgået mellem Forsvarets Personeltjeneste og Søfartens Ledere/Danske Lodser den 8. maj 2007, vil således fortsat være gældende efter omdannelsen.

Med lovforslaget overtager DanPilot forhandlingsretten fra Moderniseringsstyrelsen, men overenskomstforhandlingerne skal ske inden for rammerne af Finansministeriets mandat. En tilsvarende konstruktion gælder for forhandling af løn og andre ansættelsesvilkår for ikke-tjenestemandsansatte i DSB og Naviair. Det vurderes ikke, at der er behov for at præcisere lovforslaget på dette punkt.

Den gældende lodslov indeholder alene kvalifikationskrav og ikke nationalitetskrav eller krav om, at lodserne skal tale dansk. Kvalifikationskravene er i øvrigt sikkerhedsmæssigt begrundet. Denne ordning opretholdes.

Det vurderes ikke, at det vil være hensigtsmæssigt at fastsætte nationalitetskrav eller krav om dansktalende lodser, da dette ikke vil have en sikkerhedsmæssig baggrund, idet de besætningsmedlemmer, som lodserne skal kommunikere med, helt overvejende vil være udlændinge. Lodserne skal rådgive navigatørerne på de skibe, som de lodser, og lodserne udfører i stort omfang lodsninger på skibe, som ikke fører dansk flag. Det kan derfor ikke forudsættes, at kommunikationen på området skal foregå på dansk. Et nationalitetskrav ville i øvrigt kunne være i strid med EU-lovgivningen. Det vurderes derfor, at lovforslaget ikke bør ændres på dette punkt.

3.6. Lodsning ved Grønland

Det Grønlandske Selvstyre bemærker, at der i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.2 henvises til, at der indføres lodspligt for ”større krydstogtskibe” ved et separat lovforslag, imens det fremgår af de specielle bemærknin-

ger til det pågældende lovforslag fremgår, at der kan fastsættes lodspligt for ”skibe der udgør en særlig risiko”.

Selvstyret peger endvidere på at lovforslaget bør kunne sættes i kraft for Grønland, idet DanPilot indgår i forbindelse med der indføres lodspligt ved Grønland.

Kommentar

Erhvervs- og vækstministeren har i februar 2013 fremsat L 154 ”forslag til lov om ændring af søloven og forskellige andre love”, der bl.a. vedrører skærpede sejladsikkerhedsmæssige krav i arktiske farvande. Heri foreslås bl.a. indført mulighed for ved bekendtgørelse at fastsætte regler om lodspligt for skibe, hvis sejlads i arktiske farvande udgør en særlig risiko for ombordværende på skibet eller det arktiske miljø, jf. § 3, nr. 1, i det fremsatte lovforslag. Det fremgår af lovforslaget, at bestemmelsen bl.a. vil blive benyttet til at fastsætte krav om lods for passagerskibe, som sejler med et stort antal personer, og at såvel det statslige lodsvæsen/DanPilot, som private lodserier vil kunne foretage lodsnin-ger ved Grønland. Det kan i den forbindelse evt. blive relevant for DanPilot at oprette et datterselskab i Grønland.

Lovforslaget er ændret, så selvstyrets bemærkninger på dette punkt imødekommes. Der er således indsat en bestemmelse i forslaget til lov om DanPilot, som giver mulighed for at sætte lovforslaget i kraft for Grønland ved kongelig an-ordning, ligesom lovens bemærkninger er tilrettet.

4. Oversigt over hørte organisationer, myndigheder m.v.

Myndigheder m.v.:

Finansministeriet
Forsvarsministeriet
Justitsministeriet
Klima-, Energi- og Bygningsministeriet
Statsministeriet
Skatteministeriet
Transportministeriet
Udenrigsministeriet
Økonomi- og Indenrigsministeriet

Færøernes Hjemmestyre
Grønlands Selvstyre

Erhverv og organisationer:

Advokatrådet
Assuranceforeningen SKULD
Bilfærgernes Rederiforening
CO-SEA
Danmarks Fiskeriforening
Danmarks Rederiforening
Danmarks Skibskredit A/S
Dansk Industri

Dansk Metals Maritime Afdeling
Dansk Rib Charterforening, Danske Advokater
Danske Havne
Danske Regioner
Fag og Arbejde (FOA)
Fagligt Fælles Forbund (3F)
Finansrådet
Fiskeriets Arbejds miljøråd
Fiskernes Forbund
Foreningen af Småøernes Færgeselskaber
Forsikring & Pension
Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd
HORESTA
Kommunernes Landsforening
Landsorganisationen i Danmark
Maskinmestrenes Forening
Offentligt Ansattes Organisationer
Radiotelegrafistforeningen af 1917
Rederiforeningen af 2010
Rigsrevisionen
Sammenslutningen af Mindre Erhvervsfartøjer
Skibsmæglerforeningen
Statstjenestemændenes Centralorganisation II
Søfartens Arbejds miljøråd
Søfartens Ledere
Dansk Navigatørforening
Træskibs Sammenslutningen.

Følgende organisationer, myndigheder m.v. har haft bemærkninger til lovforslaget:

Danmarks Skibsmæglerforening
Danske Havne
Danmarks Rederiforening
Grønlands Selvstyre
Rederiforeningen af 2010
Rigsrevisionen
Søfartens Ledere
Udenrigsministeriet